

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Національна школа публічного адміністрування (Канада)
Варненський вільний університет Чорноризця Храбра (Болгарія)
Гентський університет (Бельгія)
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Покров Чехінвест s.r.o. (Чеська Республіка)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна)
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Державний торговельно-економічний Університет (Україна)
Сумський державний університет (Україна)
Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського (Україна)
Ужгородський національний університет (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти (Україна)
Полтавське територіальне відділення Всеукраїнської професійної громадської
організації «Співка аудиторів України» (Україна)
Торгово-промислова палата України (Україна)

ЗБІРНИК

III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «СТАЛИЙ РОЗВИТОК: ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ»

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

05 червня 2025 року

ПОЛТАВА

**Ministry of Education and Science of Ukraine
National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law
(Ukraine)
National School of Public Administration (Canada)
Varna Free University «Chernorizets Hrabar» (Bulgaria)
Ghent University (Belgium)
Baltic International Academy (Latvia)
The International Research Education & Training Center (Estonia)
Pokrov Czechinvest s.r.o. (Czech Republic)
Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)
National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»
(Ukraine)
V. N. Karazin Kharkiv National University (Ukraine)
Kyiv National University of Construction and Architecture (Ukraine)
State University Of Trade And Economics
Sumy State University (Ukraine)
Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky (Ukraine)
Uzhhorod National University (Ukraine)
Public Institution «Institute for Economics and Forecasting of the National Academy
of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Public Institution «Institute for Demography and Quality of Life of the National
Academy of Sciences of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Association for Management Development and Business Education
(Ukraine)
Poltava Territorial Branch of the All-Ukrainian Professional NGO «Union of Auditors
of Ukraine» (Ukraine)
Ukrainian Chamber of Commerce and Industry (Ukraine)**

COLLECTION

III International Scientific and Practical Internet Conference

«SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND THREATS IN CONDITIONS OF MODERN REALITIES»

June 05, 2025

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Poltava

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу
Національного університету імені Юрія Кондратюка заборонено

Редакційна колегія:

Онищенко С.В., д.е.н., професор;
Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Глебова А.О., к.е.н., доцент;
Глушко А.Д., к.е.н., доцент;
Гришко В.В., д.е.н., професор;
Карпенко Є.А., к.е.н., доцент;
Кульчій І.О., канд. держ. упр, доцент;
Птащенко Л.О., д.е.н., професор;
Свистун Л.А., к.е.н., доцент;
Чижевська М.Б., к.е.н., доцент;
Чичкало-Кондрацька І.Б., д.е.н., професор.

Сталий розвиток: виклики та загрози в умовах сучасних реалій : матеріали
С 76 III Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 05 червня 2025 р. – Полтава :
Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025. – 387 с.

У збірнику матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції розглянуто теоретичні, методологічні й практичні аспекти, виклики та загрози розвитку суб’єктів господарювання та держави в умовах сучасних реалій.

Досліджено теоретичні та практичні аспекти співпраці влади, менеджменту підприємства та громадських інституцій у контексті цілей сталого розвитку. Визначено проблеми та перспективи стабілізації фінансової системи як умова євроінтеграції України. Висвітлено сучасний стан та перспективи розвитку міжнародної економічної діяльності України. Досліджено особливості бухгалтерського обліку, аудиту, контролю й оподаткування суб’єктів господарювання в умовах сучасних реалій, а також окреслено перспективи соціально-економічного розвитку країни в контексті євроінтеграції.

Збірник розраховано на фахівців із фінансів, економіки та менеджменту, працівників органів державної влади й місцевого самоврядування, науковців, викладачів, аспірантів і студентів.

УДК 330.34-021.87”363”:342.77
С 76

*Матеріали друкуються мовою оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори*

ISBN 978-966-616-186-7

© Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

результати та загальний стан підприємства. Тісний взаємозв'язок цього обліку з іншими об'єктами, такими як грошові кошти, витрати, доходи і податки, підкреслює його важливість у загальному контексті фінансового управління.

Для забезпечення ефективного обліку розрахунків з підзвітними особами підприємствам слід особливу увагу приділяти належному документуванню і регулярному моніторингу розрахунків із підзвітними особами. Це допоможе уникнути помилок у фінансовій звітності, забезпечити відповідність податковим нормам і підвищити загальну ефективність управління фінансами. Підприємства, які організують цей процес належним чином, отримають можливість зміцнити свою фінансову стабільність та мінімізувати ризики у сфері управління фінансовими ресурсами.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. №996-XIV / Верховна Рада України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/996-14 (дата звернення: 13.05.2025).

2. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. № 2755-VI. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 13.05.2025).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08 жовтня 1999 р. № 237 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 13.05.2025).

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 99 р. № 318 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 13.05.2025).

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: наказ Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 13.05.2025).

УДК 336.15

Крекотень І.М., к.е.н., доцент;
Раєвська М.О.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення воєнного стану в Україні внаслідок агресії зі сторони сходу призвело до суттєвих у всіх сферах економіки, зокрема у фінансово-кредитній системі держави [1]. Зважаючи на такі надзвичайні умови особливого значення набуває діяльність Національного банку України (НБУ), який не тільки забезпечує стабільність на грошово-кредитному ринку, а й виступає головним регулятором банківської системи країни. В умовах війни НБУ був змушений миттєво адаптувати свою облікову політику до нових реалій. Значна актуальність теми зумовлена необхідністю дослідження змін в обліковій політиці НБУ з врахуванням теперішніх умов, адже від ефективності заходів центрального банку залежить фінансова стійкість держави, рівень довіри до банків, стабільність гривні, стійкість економіки. Вивчення трансформації облікової політики НБУ дозволяє зрозуміти механізм реагування на кризові явища, оцінити ефективність прийнятих рішень та сформулювати рекомендації.

У період повномасштабної війни банківська система України продемонструвала вражаючу стійкість, що стало можливим завдяки своєчасним діям НБУ та адаптації облікової політики до нових викликів. У відповідь на кризові умови, банки прискорили визнання

кредитних втрат, що відображає адаптацію облікової політики до реалій війни. Зростання резервів під кредитні збитки та частки непрацюючих кредитів вимагає перегляду підходів до оцінки кредитного ризику. НБУ підвищив суму обов'язкового резерву банків, що має стимулювати строкові вклади населення. У рамках нормативно-правового забезпечення, НБУ планує визначити строки для відновлення банками капіталу, стратегію роботи з непрацюючими активами та графік скасування тимчасових регуляторних послаблень. Ці заходи спрямовані на підтримку стабільності банківської системи в умовах воєнного стану [2].

У березні 2025 року НБУ підвищив облікову ставку на 1 відсотковий пункт до 15,5%. Це рішення було спрямоване на стримування інфляції, яка у березні 2025 року становила 14,6% на рік. Підвищення облікової ставки також сприяло зростанню процентних ставок за строковими гривневими інструментами, що посилило захист гривневих заощаджень громадян від інфляційного знецінення. НБУ використовував нормативи обов'язкового резервування як інструмент монетарної політики. З 11 жовтня 2024 року були встановлені такі нормативи: для коштів, залучених у національній валюті, – 15% для юридичних осіб та 25% для фізичних осіб; для коштів у іноземній валюті – відповідно 25% та 35%. Крім того, з 12 квітня 2025 року НБУ розширив перелік облігацій внутрішньої державної позики, які банки можуть використовувати для покриття обов'язкових резервів, що сприяло підвищенню ліквідності банківської системи [3].

З метою підтримки вітчизняного бізнесу та покращення умов для ведення підприємницької діяльності, послабив низку валютних обмежень, що свідчить про поступову лібералізацію валютного ринку. Запроваджені зміни, що набули чинності 20–21 грудня 2024 року, охоплюють кілька важливих напрямів, і при цьому, за оцінками НБУ, не матимуть суттєвого впливу на стабільність обмінного курсу та рівень міжнародних резервів. У межах заходів валютної лібералізації НБУ, зважаючи на запити бізнесу та потреби ювелірної галузі, дозволив підприємствам і ФОП здійснювати купівлю та продаж банківських металів без фізичної поставки за безготівкові гривні. Це сприятиме зменшенню імпоротної залежності, зниженню витрат і стабілізації роботи вітчизняних виробників. Також продовжено дозвіл операторам АЕС купувати валюту для закупівлі ядерного палива за спеціальними кредитними угодами з гарантіями іноземних держав, що важливо для енергетичної безпеки України [4].

У 2023 році Рада НБУ затвердила консолідовану фінансову звітність, відповідно до якої баланс Нацбанку зріс до 2,39 трлн грн (проти 1,96 трлн у 2022 р.). Збільшення зумовлене зростанням міжнародних резервів на 42% до \$40,5 млрд та переоцінкою фінансових інструментів. Прибуток НБУ становив 130,6 млрд грн, з яких 76,6 млрд грн підлягали розподілу: майже половину спрямовано до резервів, решта — до Державного бюджету для підтримки фінансів у воєнний період [5]. Звіт отримав умовно-застережний висновок аудитора щодо резервів під держоблігації, проте не було виявлено суттєвих порушень, що свідчить про загальну стабільність облікової політики НБУ навіть в умовах високої економічної та воєнної невизначеності.

Члени Комітету з монетарної політики планують заходи для сповільнення інфляції, зокрема стабілізацію валютного ринку та зовнішню допомогу, що сприяли зростанню міжнародних резервів до 42,4 млрд дол. США. Незважаючи на зростання інфляції до 14,6%, є ознаки її сповільнення, що підтверджується покращенням інфляційних очікувань. Прогнозується зниження інфляції до 8,7% до кінця 2025 року та до 5% у 2026 році. Державні банки займають важливу роль у національній банківській системі, і одним із пріоритетів у найблищій перспективі Міністерства фінансів України є їх реформування. У співпраці з міжнародними фінансовими установами розроблено «Засади стратегічного реформування державного банківського сектору», які спрямовані на покращення корпоративного управління та бізнес-моделей державних банків. Ключовими завданнями є впровадження незалежних членів наглядових рад, створення спеціалізованих комітетів та застосування ринкових механізмів оплати праці [6].

Таким чином, банківська система України зберегла стабільність. НБУ адаптував облікову політику до нових реалій, зокрема підвищив облікову ставку, розширив нормативи резервування та лібералізував валютний ринок, що сприяло стабілізації інфляції та підтримці ліквідності. Зростання міжнародних резервів та стабільність фінансової звітності НБУ свідчать про ефективність реформ. Прогнозоване зниження інфляції та реформування банківського сектору дають надію на поступову стабілізацію економіки України після війни.

Список використаних джерел

1. Onyshchenko S., Zhyvylo Y., Cherviak A., Bilko S. (2023). Determining the patterns of using information protection systems at financial institutions in order to improve the level of financial security. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 5: 65–76.

2. Банки в умовах тривалої війни зберегли довіру клієнтів, високу операційну ефективність та прибутковість. Огляд банківського сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-v-umovah-trivaloyi-viyni-zberegli-doviru-kliyentiv-visoku-operatsiynu-efektivnist-ta-pributkovist--oglyad-bankivskogo-sektoru> (дата звернення 15.05.2025).

3. Монетарна політика. URL: https://bank.gov.ua/en/monetary?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення 14.05.2025).

4. Підсумки дискусії членів Комітету з монетарної політики Національного банку щодо рівня облікової ставки 11 грудня 2019 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pidsumki-diskusiyi-chleniv-komitetu-z-monetarnoyi-politiki-natsionalnogo-banku-schodo-rivnya-oblikovoyi-stavki>. (дата звернення 15.05.2025).

5. Khudolii Y., Hlushko A. (2023). The impact of innovation and fintech on the banking business. *ScienceRise*, issue 3, pp. 41–50. DOI: 10.21303/2313-8416.2023.003218

6. Банки державного сектору. URL: https://mof.gov.ua/uk/banki-derzhavnogo-sektoru?utm_source=chatgpt.com. (дата звернення 14.05.2025).

УДК 658

Дмитренко А.В., д.е.н., доцент;
Лоза А.М.

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

У сучасних умовах інтеграції України до європейського економічного простору ключовим вектором розвитку національної економіки є її трансформація відповідно до стандартів Європейського Союзу. Економічна інтеграція передбачає не лише адаптацію законодавства, а й структурні зміни в системі управління, інвестиційній політиці, податковій сфері та зовнішньоекономічній діяльності [2].

Наслідки російської агресії змусили Україну переглянути пріоритети розвитку, зокрема – посилити економічну безпеку, диверсифікувати торговельні зв'язки та стимулювати інноваційне підприємництво [3]. Водночас, імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС створила основу для розбудови ефективної ринкової економіки на засадах сталого розвитку. Одним із важливих напрямів трансформації є модернізація інфраструктури, цифровізація економіки, а також розвиток людського капіталу [1].

Проте ключовим викликом залишається забезпечення фінансової стабільності, ефективне використання міжнародної допомоги та прозора політика у сфері державного управління.